

Z'n gangetje

Langzaam maar zeker dringt het schelle geluid zich op aan Berend. Hij draait zich om, drukt de wekker uit en trekt zijn arm weer onder de warme, zachte deken. Even blijft hij stil liggen, maar na enkele seconden opent hij zijn ogen. Op de stoel naast zijn bed ziet hij zijn kleren liggen zoals ze de vorige avond achteloos zijn neergesmeten. In de hoek van het kleine kamertje staat de grote kledingkast, stoer en imponerend zoals altijd in de schemering. Berend draait zich op zijn rug en kijkt opzij naar het bladermotief van zijn gordijnen. Hij heeft het gevoel van alles te hebben gedroomd, maar kan zich weinig specifiek herinneren. Het is ook eigenlijk niet belangrijk. Berend weet dat hij is ontwaakt uit meer dan een rare droom.

Terwijl het zachte tapijt zijn voeten verwelkomt, flitsen allerlei gedachten door Berends hoofd. Hij stapt vooruit en opent de deur naar de woonkamer van zijn appartement. Zijn blik glijdt van de computer naar de keuken en vervolgens naar het bankstel tegenover hem. De zithoek. Daar heeft hij gisteravond gezeten, samen met Sanne. Na al die jaren had ze ineens voor zijn deur gestaan. Berend loopt naar de keuken om het Senseo-apparaat aan te zetten. Hij gaat op een kruk zitten en staart naar het knipperende lampje. Terwijl het apparaat steeds luidruchtiger wordt, dwalen Berends gedachten af naar vervlogen tijden. Het is alweer negentien jaar geleden dat hij Sanne voor het eerst ontmoette.

Het was een heldere oktobermiddag. Buiten was de wind druk bezig om de Hollandse eiken aan de straat te ontdoen van hun prachtig gekleurde bladeren, maar daar had Berend geen oog voor. Net als op de meeste andere vrije middagen zat hij binnen. Berend vermaakte zich altijd prima in het huis van zijn ouders. Hij had veel speelgoed, dus saai momenten waren zeldzaam. Op dit moment zat hij een boek te lezen. Het was een boek dat hij al een paar jaar had. Eigenlijk was hij er nu te oud voor, maar de vrolijke kabouters op de kaft keken hem

nog steeds heel uitnodigend aan als hij het boek in de speelgoedkast zag liggen. Ook vandaag had hij het boek direct gepakt toen hij het ontdekte, en nu was hij gretig aan het lezen. Het boek ging over kabouters die in holletjes in het bos wonen. Wouter Kabouter was een stuk kaas kwijt, en ging samen met zijn vrienden Henk Haas en Erik Egel op speurtocht om uiteindelijk te ontdekken dat Jos Vos de dader was. Op iedere pagina van het boek stond een bescheiden stukje tekst met daarnaast een prachtige tekening van Wouter Kabouter en de andere personages. Berend kon intens genieten van dit prachtige boek. Het verhaal was misschien niet erg verrassend meer, maar vooral de afbeeldingen prikkelden Berends fantasie enorm.

„Berend, kom eens naar beneden! Er is bezoek!" Bij het horen van zijn moeders stem keek Berend op uit zijn boek. Hij stond op, holde naar de overloop en liep de trap af. Halverwege bleef hij even staan om te luisteren naar de stemmen die uit de woonkamer kwamen. Hij hoorde twee vrouwenstemmen, waarvan één duidelijk die van zijn moeder was. De andere stem had hij nog niet eerder gehoord. „U heeft het hier wel mooi ingericht." „Zeg maar jij, hoor."

Toen Berend de woonkamer binnenliep, zag hij dat zijn moeder stond te praten met een onbekende vrouw. Kort haar, een bril en waarschijnlijk de bron van een zoetig geurtje dat Berends neus opving. Naast zijn moeder zag hij zijn jongere broertje Stefan staan. Berend zette nog een paar passen, toen zijn moeder en de vrouw zich omdraiden. „Dit is mijn oudste zoon. Berend, dit is mevrouw De Bont, onze nieuwe buurvrouw." Berend had inderdaad meegekregen dat de oude mensen van nummer acht waren verhuisd, maar hij wist niet dat er al nieuwe bewoners waren. Hij keek mevrouw De Bont verbaasd aan, die met een grote glimlach een hand uitstak en zich naar hem toe boog. „Hallo Berend, hoe oud ben jij?" Berend wist het nu zeker: de zoete geur kwam inderdaad van haar. „Negen." Nauwelijks had hij het woord uitgesproken, of er kwam antwoord van achter mevrouw De Bont. „Ik word ook negen over zes weken, en dan krijg ik een ponystal voor mijn barbies!" Mevrouw De Bont zette een stapje opzij, zodat Berend het kleine meisje kon zien dat

achter haar stond. „Dit is Sanne," zei mevrouw De Bont. Berend keek het meisje aan. Ze had appelwangetjes, een wipneusje, twee donkere, fonkelende ogen en blond, warrig haar. Glimlachend keek ze terug. Het was een vrolijke verschijning, maar Berend vroeg zich alleen af waarom meisjes zulk stom speelgoed leuk vinden. Hij keek opzij en zag dat Stefan ook onverschillig naar Sanne keek.

Het was ongeveer een week later toen Berends vader thuiskwam met een grote doos. Moeder zette net de pan met aardappelen op tafel toen hij binnenkwam. Met grote ogen keken Berend en Stefan naar hun vader, terwijl deze de doos in de hoek zette en glunderend naar zijn familieleden keek. „Ik heb er dan toch maar één gehaald!" zei hij vrolijk tegen Moeder, die streng terugkeek. „Prima, maar we gaan eerst eten. Ik heb het net klaar." Berend keek naar de doos. „Wat zit er in, Pap?" Vol trots vertelde Vader dat hij een computer had gekocht. Berend keek hem verbaasd aan, waarop hij uitlegde dat het een heel modern apparaat was waar je teksten mee kon typen. „Maar het is geen typemachine. Je kunt namelijk ook teksten opslaan en later pas afdrukken. En je kunt er nog meer mee..." Hij draaide zich om en pakte een plastic schijfje met een gekleurd stickertje uit de doos. „Je kunt er ook spelletjes op spelen!" Op de floppy in zijn hand stond een geel wezentje dat bestond uit alleen een gele cirkel met een mond en een oogje. „Pacman!" zei Vader. Berend en Stefan juichten enthousiast, al hadden ze nog nooit van Pacman gehoord. Berend keek naar het gele wezentje en begreep dat zijn vader niet zomaar een apparaat had gekocht. Wat een computer precies was, wist hij toen nog niet. Het zou echter niet lang meer duren voordat een leven zonder een computer onmogelijk zou lijken.

Berend loopt met zijn mok verse Senseo-koffie naar het raam van zijn appartement en kijkt uit over de straten voor hem. Het is al vrij licht buiten, maar er is nog weinig activiteit op straat. Berend neemt een slokje koffie. Negentien jaar geleden, alsof het niets is. Zou zijn leven anders zijn geweest als Sanne niet bij hem in de straat was komen wonen? In het begin zeker

niet. Na de dag dat zijn vader met een computer thuiskwam, was Berend nog minder op straat te vinden dan ervoor. Maar daarna?

Berend drinkt zijn koffie op, loopt naar de badkamer en stapt onder de douche. Terwijl het warme water over zijn rug stroomt, staart hij naar de voegen tussen de witte tegels in de badkamermuur. Er is weinig op de wereld te vinden wat zo nietszeggend en oninteressant is als de voegen tussen badkamertegels. Achtentwintig jaar is Berend nu, en oude herinneringen komen langzaam weer naar boven.

Berend liep door een lange gang met grijze en blauwe muren. Zo hier en daar hingen versieringen. Nou ja, versieringen... Hakenkruizen en afbeeldingen van Adolf Hitler. Berend liep om een hoekje en ontdekte daar een stalen deur. Hij opende de deur, die niet openklapte maar opzij schoof. Terwijl de echo van dit kabaal nog hoorbaar was, klonk een Duitse stem. Berend keek opzij en zag een blonde man in een blauw SS-uniform die met een machinegeweer aan het schieten was. Gelukkig reageerde Berend snel genoeg. „Mein Leben," zei de man toen hij dood neerviel. Het was weer stil; het gevaar was weer even geweken. Berend kon verder lopen, op zoek naar de uitgang. Nou ja, een echte uitgang leek er niet te zijn. Berend was op zoek naar de lift die hem een etage hoger zou brengen. Een nieuwe etage vol gangen, kamers en enge Duitsers met wapens. Ramen waren er simpelweg niet. Alleen maar muren en vijanden. Heel sporadisch was er wel een stuk muur met lichtblauwe en groene vlakken dat uitzicht naar buiten voor moest stellen, maar het zag er meer uit als een beschilderde muur dan als "buiten".

Berend, inmiddels 12 jaar oud, zat achter de computer van zijn vader. Hij was Wolfenstein 3-D aan het spelen, een computerspel dat een 3-dimensionale ruimte simuleerde waarin je rond kon lopen. Onder in beeld was het hoofd zichtbaar van B.J. Blazkowicz, de Amerikaanse held die je bestuurde. Berend vond het een griezelig spel. 's Nachts was hij al eens wakker geworden omdat hij droomde dat hij echt in die enge wereld rondliep. Muren, muren en nog meer muren... Geen buitenwereld, geen normale mensen, alleen maar

gangen die naar meer gevaar leidden. Eindeloos. Maar toch bleef hij het spel spelen. Het was ronduit fantastisch. Rondlopen in een levensechte schijnwereld op een beeldscherm. Berend had het spel gekregen van zijn vriendje Alfons. „Hebben jullie een computer? Vet, ik heb nog wel wat spelletjes!" Al snel was Alfons na schooltijd langsgelopen met diskettes vol spelletjes. Berends vader had niet alle spelletjes gezien, zeker Wolfenstein niet. Dat zou hij vast te gewelddadig hebben gevonden.

Toen de deur van het kleine werkkamertje ineens openging, keek Berend geschrokken op van het beeldscherm. „Oh, hoi Sanne." Berend had de deurbel niet gehoord, maar zijn moeder had waarschijnlijk opengedaan. „Hoi," zei Sanne, „weer spelletjes aan het spelen?" Met een sympathieke blik keek ze naar het beeldscherm. Sanne woonde nu ongeveer drie jaar bij Berend in de straat en ze kwam regelmatig langs. Berend ging verder niet met meisjes om, maar hij moest toegeven dat een buurmeisje wel leuk was. Als het lekker weer was, gingen ze soms met stoepkrijt speurtochten uitzetten. En als het geen lekker weer was, toonde Sanne vaak interesse in Berends grootste hobby. Ze was een leuk spelkameradje, want Stefan was meestal te druk met eigen vrienden om iets met Berend te doen.

„Ben je dat enge spel weer aan het spelen? Zullen we Keen gaan doen?" Berend stemde in en sloot zijn spel af. „Schuif eens op," zei Sanne terwijl ze naast Berend op de grote bureaustoel ging zitten. Berend startte Commander Keen op, een computerspel over een achtjarige jongen die als een ware held de Aarde beschermt tegen boosaardige ruimtewezens. Het was een zogenaamd platformspel, wat inhield dat Commander Keen in een 2-dimensionale wereld rondliep en dat je er van opzij tegenaan keek. Commander Keen had een pistooltje waarmee gegolfde lijntjes (laserstralen?) afgevuurd konden worden. Als hij zelf tegen een ruimtewezen of een vijandige laserstraal opliep, ging hij dood.

„Hoe was jouw schoolreisje trouwens?" vroeg Sanne terwijl ze met Commander Keen door een vrolijk gekleurde omgeving naar een gebouwtje van stenen blokjes toe liep. „Ik

heb morgen pas mijn schoolreisje," antwoordde Berend. Commander Keen sprong van stenen blokjes op stenen blokjes tot hij boven op het gebouw stond. „Oh, ik dacht dat je dat vandaag had. Heb je er wel zin in?" vroeg Sanne, terwijl ze Keen op een wolkje in de lucht liet springen. „Zeker! Een dagje geen les is toch altijd goed! En het museum heeft volgens mij ook dinosaurussen, dus dat is wel stoer." Sanne draaide haar gezicht naar hem toe en keek hem met een glimlach aan. „Wat een jongensopmerking is dat toch weer!" Berend glimlachte terug, toen een elektronisch melodietje uit de computer klonk. Commander Keen was tegen een groen mannetje aangelopen. „Je bent af! Mijn beurt!" Met een grijns pakte Berend het toetsenbord uit Sannes handen.

Het schoolreisje de volgende dag was leuk. Groep 8 ging in het kader van biologie naar een groot museum met fossielen van allerlei exotische dieren en planten. In de bus zat Berend naast zijn vriend Alfons. Ze hadden het zoals wel vaker over computerspelletjes. Alfons was de laatste tijd druk bezig met Lemmings, de bekende klassieker waarin je mannetjes door een soort doolhof naar een uitgang moest leiden. Alfons had de gave om op een zeer enthousiaste en interessante manier over spelletjes te praten. Berends liefde voor de computer kreeg geen kans om af te nemen, als Alfons stralend vertelde hoe briljant de laatst gespeelde Lemmings-puzzel in elkaar had gezeten. „Dan moet je dat vooruit gestuurde mannetje terug laten graven, want hij kan dat dan omlaag doen. En als ze dan bij elkaar komen, kan iedereen er langs!" Berend zag het helemaal voor zich. Zelf was hij ook begonnen aan Lemmings, maar hij was nog te druk met Wolfenstein 3-D om veel tijd in Lemmings te stoppen.

Toen de bus vlakbij het museum stopte, stapten alle leerlingen uit. Het museum lag op een bedrijventerrein met grote flatgebouwen. Berend had, net als de meeste klasgenoten, nog nooit zulke grote flats gezien. Die bestonden niet in het provinciestedje waar ze vandaan kwamen. Berend keek op naar de grote flats en vroeg zich hardop af wat mensen op een kantoor eigenlijk deden. „Nou," zei meester Jacco die hem hoorde, „administratieve dingen bijvoorbeeld.

Of klanten ontvangen om er afspraken mee te maken. Of teksten schrijven. Heel veel beroepen kunnen prima worden uitgeoefend in een kamertje met een bureau en een computer." Berend dacht bij het woord "beroepen" direct aan bakkers en loodgieters, dus het klonk voor hem nogal vaag. „Of computerspelletjes maken," zei Alfons. „Dat doen mensen natuurlijk ook op een computer."

Dit moment zou Berend nog lang bijblijven. Hij had er nooit eerder over nagedacht dat spelletjes ooit gemaakt waren door andere mensen. Mensen die er hun brood mee verdienden. Berend keek op naar het mooiste flatgebouw dat hij kon zien en wist ineens wat hij later wilde gaan doen. Zoiets geweldigs als Wolfenstein creëren, wat kon er nou leuker zijn dan dat?

Toen groep 8 het museum binnenging, liep Berend met de andere jongens gelijk naar de vleugel met dinosaurusskeletten. Deze waren geweldig; zelfs de bekende Tyrannosaurus Rex was vertegenwoordigd. Maar wat Berend van deze dag het meest bij zou blijven, was een mooi gevoel dat hij niet eerder had gehad: een beeld van zijn droombaan. Een heel helder, mooi beeld van "later".

Als Berend zich heeft afgedroogd, kleedt hij zich aan. Een pantalon en een overhemd, want hij wordt geacht er altijd netjes uit te zien op zijn werk. Ach ja, zijn werk... Zestien jaar geleden hoopte hij ooit achter een computer te zitten in een luxe kantoor met leuke collega's. Zijn fantasie de vrije loop te laten en de meest creatieve computerspelletjes te maken. Terwijl hij de knoopjes van zijn overhemd dichtdoet, vraagt hij zich af waar het nou precies verkeerd is gegaan. Ligt het alleen aan zijn huidige baan of ook aan hemzelf? Berend voelt zich verward. Jarenlang heeft hij niet meer gedacht aan dat kind met zijn dromen. Zou dat jongetje blij geweest zijn als hij had geweten hoe zijn leven er zestien jaar later uit zou zien?

Berend trekt zijn jas aan, pakt zijn autosleutels en verlaat zijn appartement. En dan Sanne... Ook al zo'n verwarrende geschiedenis. Aanvankelijk had Berend leuk contact met haar, zoals wel meer buurjongens en -meisjes dat hebben. Maar ook dit had anders uitgedrukt dan verwacht.

Misschien begon het wel in de Krieerhut.

Het was laat in de middag toen de zestienjarige Berend naar huis fietste. Hij had een lange schooldag achter de rug en was blij dat hij naar huis mocht. Hij fietste stevig door. Niet alleen omdat het voor juni vrij frisjes was, maar ook omdat hij heel erg toe was aan ontspanning. Er waren vandaag weer wat tegenslagen geweest op het sociale vlak, waarop Berend toch al zo uitmuntend scoorde, dus hij wilde zo snel mogelijk iets vermakelijks doen om van zijn chagrijnige bui af te komen. Met zijn gedachten was hij nog bij Bart, die hem het meest pijn had gedaan.

Toen Berend na ongeveer een half uur de straat in reed, zag hij Sanne al voor het huis van zijn ouders staan. Hij herkende het profiel met de paardenstaart van grote afstand. Ze kwam wel vaker langs na schooltijd; ze kende Berends rooster ongeveer. Toen Berend haar zag, ging er even een fijn gevoel door hem heen. Sinds Berend naar de middelbare school ging, had hij met geen enkele klasgenoot van de basisschool nog contact gehouden. Met de meeste kinderen had hij nooit veel contact gehad, maar vooral van Alfons was het jammer. Alfons was naar een andere school gegaan en de vriendschappelijke band was vrij snel doodgebloed. Uit het oog, uit het hart. Maar Sanne was anders. Sanne had al die tijd veel contact gehouden met Berend. Ze was bijna een jaar jonger en ging ook niet naar dezelfde school als Berend, maar ze kwam buiten schooltijd vaak langs. Het zou vanzelfsprekend lijken voor leeftijdsgenoten die bij elkaar in de straat wonen, ware het niet dat Sanne eigenlijk heel veel andere vrienden had. Ze was niet heel vaak thuis. Maar als ze er was, kwam ze vaak langs. Sanne was meer dan een meisje uit de straat: ze was een heel goede vriendin.

„Hoi, hoe gaat het?“ vroeg ze toen Berend zijn fiets naast haar tot stilstand bracht. „Z'n gangetje,“ zei Berend met een glimlach. „Goed dus?“ „Ja hoor, goed.“ Vrijwel ieder gesprek met Sanne begon tegenwoordig met deze woorden. Het was een soort traditie geworden. „Leuke dag gehad?“ vroeg Sanne, terwijl Berend van zijn fiets stapte en de schuurdeur opende. „Och, jawel...“ Hij aarzelde even. „Nee,

eigenlijk niet." Sanne keek hem bezorgd aan. „Niet? Wat was er niet leuk aan dan?" Berend ging het schuurtje in, zette zijn fiets tegen de muur en draaide zich naar haar toe. „Tja, ach, het begon eigenlijk vanmorgen tijdens Biologie. Twee klasgenoten houden binnenkort een groot feest om te vieren dat het jaar er bijna op zit en ze deelden uitnodigingen uit. Gok eens." Met een onzeker glimlachje keek hij Sanne aan. Het was vrij donker in het schuurtje, maar hij kon haar bezorgde gezicht goed zien. „Jij bent niet uitgenodigd?" „Nee. En volgens mij ben ik weer eens de enige. Ik heb in ieder geval niemand anders gezien die geen uitnodiging kreeg." Sanne keek hem meevoelend aan. „En ach," zei Berend, „op zich zijn zulke feestjes misschien wel niets voor mij. Maar het zou leuk zijn als ik eens een keer werd gevraagd." Hij bleef even stil staan, voordat hij zijn tas uit zijn fietstas haalde.

„Maar het vervelendste kwam daarna nog, toen ik met Bart sprak." Zoals Sanne wist, was Bart de jongen naast wie Berend al jaren zat in de klas en met wie hij ook het meeste contact had op school. „Bart zei dat hij had nagedacht en dat hij volgend jaar niet meer naast me wilde zitten. Hij gaf niet echt een reden op, maar het is wel duidelijk. Ik ben niet populair genoeg." Berend merkte dat de toon van zijn stem wat hoger werd en keek gegeneerd naar de cementen vloer van het schuurtje. Het was even stil. Toen kwam Sanne een stapje dichterbij staan en legde ze haar hand op zijn schouder. Berend bleef naar de vloer kijken. „Bart trok al steeds meer met anderen op. Hij wil er duidelijk bij horen. En dan ben ik ook maar een blok aan je been." Sanne opende haar mond om iets te zeggen, maar Berend was haar voor. „Ach, nog twee jaartjes en dan ontmoet ik toch weer totaal andere mensen. Later wordt het wel beter." Hij keek op naar Sanne en vroeg zich af waarom zij eigenlijk met hem omging. Ze was niet alleen heel sympathiek, maar ook erg knap. Ze was op haar school dan ook erg populair.

„Weet je wat? Ga zaterdag eens mee naar de Krieerhut." Sanne verwees naar een grote jongerendisco waar zij bijna iedere week kwam. „Ik weet dat het je niet leuk lijkt, maar misschien moet je er toch eens heen. Dan weet je echt wat het is. Misschien vind je het wel heel leuk en dan kun je

meepraten met je klasgenoten." Berend haalde zich wat verhalen van populaire klasgenoten voor de geest en trok een vies gezicht. Oudere mensen bier laten halen en "chickies" versieren, daar ging het ze allemaal om. Berend vond bier vies en de meeste anecdotes over versierpogingen vond hij ronduit zielig. "Hé, ken ik jou niet ergens van?" tegen een wildvreemd meisje zeggen om een gesprek met haar aan te knopen. Dan een drankje aanbieden en hopen dat je kunt scoren. Zoenen, of nog beter: seks! Berend had er totaal geen ervaring mee, maar het versieren leek hem zo stom dat hij de seks voor het gemak ook maar niet miste. Maar deze dag, nu hij in het donkere schuurtje zijn sympathieke buurmeisje aankeek, dacht hij dat hij inderdaad wel wat meer moeite zou mogen doen om in te burgeren bij zijn leeftijdsgenoten. „Okee," zei hij tegen Sanne, „ik ga zaterdag wel mee. Gewoon om eens te kijken hoe het is."

Die zaterdag zat hij opgewonden bij het avondeten. Hij had Sanne de rest van de week niet meer gezien, maar ze hadden afgesproken dat hij 's avonds naar haar toe zou komen.

„Zo, dus jij gaat naar de Kriehut vanavond?" vroeg zijn moeder geïnteresseerd, terwijl ze een beetje jus over haar aardappelen goot. „Spannend!" Berend waardeerde het enthousiasme van zijn moeder, maar hij werd er vooral nerveus van. „Misschien ontmoet je wel een leuke meid," zei zijn vader. „Dat zou toch wel een keer... Auw!" Geërgerd keek hij naar Moeder, die met de grootste onschuld van de wereld naar haar sperziebonen keek. Berend prikte zijn gehaktbal aan zijn vork en nam er een hap van. „Je gaat trouwens wel een cool shirt aantrekken hè? En gel in je haar doen?" Op zijn gehakt kauwend keek Berend opzij, naar Stefan. „Bij uitgaan letten mensen wel extra op je uiterlijk. Daar kun je echt niet zó heen." Stefan keek naar Berend alsof hij iets heel smerigs was. Berend knikte instemmend, terwijl hij zijn broertje bestudeerde. In de smalle hals van diens t-shirt was nog net een deel zichtbaar van het gouden kettinkje dat om zijn nek hing. Berend wist dat het een cadeautje was geweest van Mandy, Stefans tweede vriendin op de middelbare school. Stefan was een populaire jongen in zijn klas. Berend kon zich

goed voorstellen waarom; op familiefeesten was hij ook altijd druk aan het socializen met neven en nichten. Berend zelf was vaak te verlegen om contact te zoeken met familieleden die hij bijna nooit zag, dus hij richtte zich dan meer op de hapjes.

Na het eten ging Berend nog even achter de computer zitten om Red Alert te spelen, een computerspel waarin de Russen en de gealliëerden (Amerikanen) oorlog voerden om Europa. Even lekker ontspannen, voordat hij naar Sanne zou gaan. Het was één van de eerste "real-time strategy games", wat betekent dat je als speler een leger bouwt en hiermee het vijandelijke leger probeert te verslaan. Uiteraard waren de Russen de slechteriken, maar Berend speelde toch met hun leger omdat ze betere wapens hadden. Hij had een aantal mammoth tanks gebouwd, de zwaarste en sterkste tanks uit het spel. Hij liet de tanks naar een brug rijden, want ze moesten naar het andere eiland. Daar was immers het kamp van de gealliëerden. De mammoth tanks zouden eerst de construction yard kapotschieten, het gebouw waarmee alle andere gebouwen worden gemaakt. Na deze tactische zet zouden ze alles kapotschieten wat ze konden raken. Een briljant plan, dacht Berend. Maar terwijl zijn tanks de vijand naderden, kreeg hij ineens het bericht dat hij zelf werd aangevallen. Snel nam hij zijn eigen kamp in beeld, om te zien dat er inderdaad een paar gebouwen waren gesloopt. Radeloos keek hij op de kaart om te zien waar de vijand vandaan kwam. Hij zag nergens vijandige landeenheden. Waren het soms longbow helikopters? Nee, die waren veel te zwak om zo snel gebouwen kapot te schieten. Terwijl Berend nog geschrokken op het kaartje keek, kwamen er wat kogels in beeld en werd een volgend gebouw verwoest. Berend keek naar het water en zag dat hij werd aangevallen met cruisers, gealliëerde boten die van enorme afstanden kunnen schieten. Shit, hij was helemaal vergeten onderzeeërs te bouwen als bescherming tegen cruisers.

Berend keek op de klok en sloot het spel af. Eigenlijk moest hij bijna naar Sanne, dus hij kon maar beter stoppen. Hij liep naar de badkamer en deed wat gel in zijn haar. Hij was de kwaadste niet, dus hij volgde braaf Stefans advies op.

Een kwartiertje later stond hij bij Sanne op de stoep.

Het was nog steeds erg koud voor juni, dus hij was blij dat Sanne de deur vrij snel opende. Berend wilde snel naar binnen, maar hij bleef even sprakeloos staan toen hij Sanne zag. Ze had haar lange haren niet in de gebruikelijke paardenstaart; het hing losjes achter haar oren. Ze had duidelijk een flinke hoeveelheid make-up op en met een strak, blauw naveltruitje liet ze duidelijk zien dat er na vijftien lentes heuse borstjes aan het groeien waren. Berend bekeek haar met open mond. Dit was duidelijk een andere Sanne dan de doordeweekse versie die hij kende. Eigenlijk zag ze er best sletterig uit, maar tegelijk erg mooi.

„Hoi,” zei Sanne, toen Berend bleef staan. „Kom binnen.” Berend keek haar aan terwijl hij langs haar naar binnen liep. „Je ziet er leuk uit.” Sanne moest een beetje lachen. Berend liep door de hal naar de woonkamer, waar twee andere meisjes op de bank zaten. Net als Sanne waren ze erg uitbundig opgemaakt en gekleed. Toen ze Berend zagen, stopten ze direct met praten. „Hoi, jij bent Berend?” vroeg de donkerharige van de twee met een vriendelijk gezicht, terwijl ze haar hand uitstak. „Ik ben Marja.” Berend gaf haar een hand en keek toen naar het andere meisje. Zij had licht haar, net als Sanne. „Hoi, ik ben Sofie.” Berend gaf haar een hand en ging op een lege bank zitten.

„Je hebt Marja en Sofie ontmoet?” vroeg Sanne, toen ze de kamer binnen kwam lopen. „Zij zijn vriendinnen van school en ze gaan vanavond mee.” Berend knikte stilzwijgend en Sanne liep naar de keuken om een glas cola voor Berend te pakken. „Zo, dus jij bent nog nooit in de Krieerhut geweest?” vroeg Marja. Berend schudde zijn hoofd. „Nee, nog nooit.” Met een peinzende blik keek hij Marja aan, diep nadenkend over meer gespreksstof. „Jullie wel dus?” Dit bleek een uitmuntende vraag, want Marja en Sofie begonnen honderduit te vertellen over de verschillende zalen in de Krieerhut, anecdotes van vorige bezoeken en natuurlijk tips om bier te krijgen als je nog geen zestien bent. Berend hoefde alleen wat aandacht te veinzen om het gesprek op gang te houden, totdat ze een half uurtje later met z'n vieren naar buiten liepen en wegfietsen.

De Krieerhut was een heel nieuwe ervaring voor

Berend. Er waren verschillende zalen die zich voornamelijk onderscheidden door het muziekgenre. Er hing een broeierig luchtje en het zag overal zwart van de mensen. Sanne en haar vriendinnen waren vrij snel bekenden tegengekomen, dus Berend bevond zich al vrij snel in een groep van meer dan tien mensen. Omdat hij had besloten zich vanavond netjes aan te passen, nam ook hij bier toen het eerste rondje werd gegeven. Al bij de eerste slok bedacht hij zich hoe vies en bitter het eigenlijk was, dus hij nipte de rest van de avond langzaamjes door. De groep splitste zich na een tijdje en Berend raakte in gesprek met Marja. Het onderwerp van de conversatie kon hij zich de volgende dag al niet meer herinneren, maar het was ongetwijfeld iets heel luchtigs geweest. Wat hij zich wel zou herinneren, was dat hij tijdens het gesprek naar de dansvloer had gekeken. Daar stond Sanne, die inmiddels een weinig subtiele hoeveelheid bier had gedronken. Op het ritme van de muziek kronkelde ze hitsig om een willekeurige jongen heen. Berend vond het vreemd om zijn lieve, brave buurmeisje ineens in een heel andere rol te zien. Hij wist niet goed wat hij er van moest denken. Toen het paringsritueel na enige tijd eindigde in een kleffe omhelzing met een uitgebreide tongzoen, wist Berend niet waar hij moest kijken. Marja was er inmiddels ook vandoor, dus hij zat er nog alleen met twee onbekende mensen die druk in gesprek waren. Ook bij de andere tafeltjes zaten mensen te praten en te lachen. Luidruchtig, want zonder stemverheffing was het onmogelijk om boven de muziek uit te komen. Verveeld keek Berend naar het biertje dat voor hem stond. Zijn gedachten gleden weg naar Red Alert. Hij zag de landkaart voor zich, en het kamp dat hij had. Hij bedacht dat hij onderzeeërs zou plaatsen om de vijandelijke vloot uit te schakelen. En misschien moest hij ook wat migs (gevechtsvliegtuigen) bouwen...

„Hé Berend, zullen we naar huis gaan?" Berend keek verdoemd op bij het horen van Sannes stem. Hij keek op zijn horloge en zag dat het al half vier was. De avond was sneller voorbij gegaan dan hij had verwacht. „Ja, is goed. Waar zijn Marja en Sofie dan?" „Volgens mij zijn ze al weg." Berend stond op en liep voor Sanne uit, op weg naar de uitgang. Onderweg viel Sanne een paar keer bijna, dus Berend pakte

haar hand stevig vast terwijl ze door een nog vrij grote menigte de weg zochten. Sanne keek hem vermoeid, maar dankbaar aan.

Toen ze eenmaal op de fiets zaten en begonnen te rijden, viel Sanne om. Ze viel niet hard en had ook geen pijn, maar Berend wist genoeg. „Ga maar bij mij achterop," zei hij. Sanne zwalkte naar zijn fiets en ging achterop zitten. Ze deed haar armen om zijn middel en ging tegen zijn rug hangen. „Je bent een schat," zei ze. Berend zei niets en begon te fietsen.

De fietstocht naar huis was rustig. De wegen waren verlaten en het was bijna helemaal stil. Sanne leek in slaap te zijn gevallen en Berend dacht na over de avond. Eigenlijk had hij zich niet echt vermaakt, maar hij had het ook niet heel vervelend gevonden. Eigenlijk had hij weinig gevoeld, behalve misschien verveling. Dat terwijl de Krieerhut iets heel nieuws was geweest. En Sanne had hem ook enorm verrast. Bij het uitgaan was ze duidelijk een heel ander iemand dan doordeweeks. Niet de brave "girl next door", maar een hoerige puber die meer alcohol dronk dan veel mensen die de wettelijke leeftijd van zestien wèl hebben gepasseerd. Maar nu, aan het eind van een wilde avond, zat ze slapend bij hem achterop de fiets. Toch nog steeds gewoon zijn buurmeisje en vriendin. Berend voelde haar lichaam en hoorde haar zachtjes ademen. Hij wist niet wat hij er van moest denken.

Op het trottoir loopt een jonge vrouw met twee kleine kinderen: een jongetje en een meisje. De jongen wijst naar een man die verderop loopt en vraagt iets aan zijn moeder, die hem boos aankijkt en zijn uitgestoken arm omlaag duwt. Het meisje krijgt er niets van mee; zij kijkt alleen maar naar haar voeten, waarmee ze precies op de rand van de tegels probeert te lopen.

Als er luid getoeter klinkt, kijkt Berend omhoog naar het verkeerslicht. Het is groen. Hij trapt het gaspedaal in en rijdt weg. „Ach ja," denkt hij. Het zijn niet zomaar twee woorden; het is de enige beschrijving van zichzelf die Berend op dit moment kan bedenken. De momenten uit zijn jeugd waar hij vandaag aan moet denken, zijn ver weg. Heel ver weg. Tijd is een wreed fenomeen. Alles wat is geweest, komt

niet meer terug. Sterker nog: herinneringen raken steeds verder verwijderd van de werkelijkheid. Steeds verder van het heden.

En dan schiet hem ineens een andere herinnering in zijn hoofd: Sannes eenentwintigste verjaardag. Zonder enige twijfel de mooiste herinnering uit Berends leven. En ook de meest verschrikkelijke. De meest dierbare van alle herinneringen die hij ooit heeft gehad, maar ook de meest pijnlijke. Berend denkt terug aan zijn vraag. Zou zijn leven anders zijn geweest als hij Sanne nooit had ontmoet? Absoluut!

Berend zat in de trein. Het ene na het andere weiland kwam voorbij, met zo hier en daar een stukje bos. Nederland op zijn best. Berend keek naar het stelletje dat tegenover hem zat. Een jongen en een meisje van ongeveer zijn leeftijd zaten tegen elkaar aan, met hun handen in elkaar gevouwen. Gedurende de hele treinreis hadden ze nog nauwelijks van elkaar weggekeken. Ze fluisterden en giechelden voortdurend en af en toe werd er even een kusje gegeven. Berend vond het maar niets. Dat openbare gekwijn altijd, alsof het verplicht is voor prille stelletjes om de rest van de wereld te negeren en ongegeneerd in elkaar op te gaan. Hopeloze vrijgezellen zoals Berend kunnen er niet naar kijken zonder een gevoel van morele afkeur te voelen, stiekem gevoed door jaloezie. Berend keek naar de andere kant van het gangpad. Daar zat een studente, herkenbaar aan het psychologieboek dat ze ijverig aan het lezen was. Ze was mooi, erg mooi. Maar eigenlijk vond Berend bijna alle meisjes mooi. Er zijn wel lelijke exemplaren, maar de meeste meisjes zien er ieder op hun eigen manier prachtig uit.

Vanaf het station liep Berend naar het huis van zijn ouders. Hij was nu eenentwintig en woonde al ruim drie jaar in een studentenflat. Hij was (heel verrassend) informatica gaan studeren. In het begin kwam hij nog ieder weekend naar zijn ouders, maar dit was steeds minder vaak geworden. Nu was hij er ook al drie weken niet geweest. Dit weekend vierde Sanne haar verjaardag, dus hij kwam maar weer eens langs.

Berend was amper halverwege toen een fiets naast

hem stopte. „Hé Berend!" Berend keek opzij en zag een vrolijk gezicht met een blonde paardenstaart. „Hoi, waar kom jij vandaan?" „Ik kom van m'n werk." Sanne woonde nog bij haar ouders en werkte al een tijdje fulltime als verkoopster in een warenhuis. „da's toevallig. Ik kom net van de trein." „Ik heb je al een tijdje niet meer gezien. Je komt echt te weinig thuis! Maar vertel: hoe gaat het?" „Z'n gangetje." „Goed dus?" „Ja hoor, goed. En met jou dan?" „Nou, iets minder goed op het moment... Het is uit met Robert." Robert was Sannes vriend. Althans, de meest recente. Voor zover Berend het had bijgehouden, had Sanne nu wel met zo'n tien jongens verkering gehad. Haar populariteit was niet zo vreemd, want ze was nog steeds erg knap. Bovendien had ze de afgelopen jaren een mooi figuurtje gekregen met prachtige rondingen op de daarvoor bestemde plekken. „Oh, hoe is het uitgegaan dan?" „Tja, op zich hadden we toch niet zoveel gemeen. Dus we hebben er samen maar een punt achter gezet. Maar het is toch jammer. Nu ben ik al weer ruim twee weken single!" Sanne keek Berend aan en moest toen lachen. „Sorry, dat was een gemene opmerking." Berend moest ook glimlachen. „Nee hoor. Ik begrijp best hoe het is om twee weken single te zijn. Daar heb ik juist veel ervaring mee!" Sanne lachte. „Ach, je kunt er tenminste nog grappen over maken... Maar jouw liefdesleven is dus nog steeds niet zo..." „Nee," antwoordde Berend, „nog steeds nul komma nul." „Toch meer uitgaan, Berend!" Berend glimlachte. Ze hadden dit gesprek al te vaak gevoerd. Sinds hij vijf jaar geleden mee was geweest naar de Krieerhut, was hij bijna nooit meer uit geweest. Hij ging soms wel uit met zijn medestudenten, maar echt leuk vond hij het niet. En leuke dames ontmoeten zat er al helemaal niet in. Berend vond het eigenlijk wel vervelend, want hij wilde graag verderkomen op liefdesgebied. Hij vond het echter niet erg om er over te praten met Sanne. Zij was een ervaren mannenversierder, maar ze toonde altijd wel begrip voor Berends situatie.

Inmiddels waren ze al bij het huis van Berends ouders. „Ik ga m'n ouders maar eens begroeten." „Okee, dan zie ik je morgen!" Berend keek Sanne aan. Na al die jaren was ze nog steeds een goede vriendin. Hij had via zijn studie ook

aardige mensen leren kennen, maar hij had met niemand zulk leuk contact als met Sanne. „Tot morgen!“

Het was druk op Sannes verjaardag. Net als de voorgaande jaren zaten er meer dan twintig mensen, van wie Berend bijna niemand kende. Gelukkig kreeg hij al snel een flesje bier van Sanne. Tegenwoordig dronk hij wel bier; dat hadden zijn medestudenten hem wel geleerd. Berend had na vele verplichte biertjes gemerkt dat hij het zelfs wel lekker was gaan vinden.

„Hé Berend, hoe gaat het met jou?“ vroeg Marja, die naast hem kwam zitten. Ze kenden elkaar nog van het uitstapje naar de Krieerhut en sindsdien zagen ze elkaar af en toe, meestal op Sannes verjaardag. „Och, z'n gangetje. Met jou dan?“ „Goed. Ik ben terug uit Australië en nu ben ik begonnen aan de laboratoriumschool.“ Berend herinnerde zich dat Marja de vorige keer vertelde dat ze klaar was met de havo en een jaartje zou gaan reizen. „Zo, Australië... Hoe lang ben je daar geweest?“ Marja vertelde dat ze er bijna acht maanden was geweest. Berend luisterde aandachtig toen ze begon te vertellen over al haar avonturen tijdens de reis. „En jij, doe je nog steeds informatica?“ „Ja, ik zal wel moeten. Ik denk dat ik nog wel twee jaar bezig ben voordat ik klaar ben.“ „Oh, maar zo naar is dat toch niet?“ „Neuh, op zich niet, maar ik heb het wel een beetje gezien.“ Marja keek hem verbaasd aan. „Vind je het niet leuk meer?“ Berend haalde zijn schouders op. „Ach, jawel...“ Maar Marja zag duidelijk dat dit niet meer de enthousiaste informatica-student van weleer was. „Maar vertel eens over de laboratoriumschool,“ zei Berend om van onderwerp te veranderen. „Hoe bevalt dat tot nu toe?“ Marja begon te vertellen over de foutjes die ze had gemaakt tijdens haar eerste practicum en Berend luisterde. Zolang het maar niet over hem ging, vond hij het gezellig.

De rest van de avond sprak Berend met Marja en met Ruben, kennelijk ook een bekende van Sanne. Ruben speelde veel online computergames en hij had van Sanne gehoord dat Berend daar ook nogal verslaafd aan was, dus hij had hem aangesproken. Eigenlijk speelde Berend al een tijdje bijna geen spelletjes meer, maar het werd een interessant gesprek

over de steeds beter wordende techniek in 3-d spelletjes. Ruben bleek er veel van te weten en Berend vond het erg interessant.

„Zozo, de nerds hebben elkaar gevonden?" vroeg Sanne met een glimlach, terwijl ze zowel Ruben als Berend nog een flesje bier aanreikte. Haar motoriek maakte duidelijk dat ze zelf ook al redelijk wat flesjes van binnen had bekeken. Ze had vandaag haar haren los, maar was vrij normaal gekleed. „Hoe kennen jullie elkaar eigenlijk?" vroeg Berend. „Ruben werkt sinds kort ook op mijn afdeling. En bij de broodjes hè, Ruben?" Sanne moest lachen. Berend had geen idee waar het over ging en keek naar Ruben, die zei dat het een grap voor insiders was. Toen Sanne met andere mensen begon te praten, zei Ruben: „Maar vertel trouwens eens, jij doet informatica? Heb je ook al eens iets met OpenGL gedaan?" Berend begon enthousiast te vertellen over een project dat hij bij zijn studie had gehad. Hij was de laatste tijd nogal aan het peinzen of hij zijn studie nog wel leuk vond, maar Ruben bracht het beste in hem naar boven. Wat was het geweldig om inhoudelijk over informatica te praten met iemand die oprecht geïnteresseerd was.

Het was ongeveer half twee toen de laatste bezoekers weggingen. Sanne zei dat ze ging afwassen en ze zwalkte met glazen en schaaltes naar de keuken. Berend besloot haar te helpen voordat hij naar huis zou gaan, dus hij pakte een theedoek.

„Geslaagde verjaardag?" vroeg hij. Sanne keek hem vermoeid aan. „Ja, dacht ik wel. Heb jij je ook een beetje vermaakt?" „Ja hoor." „Lekker met Ruben over computerspelletjes gepraat?" Berend glimlachte en deed een keukenkastje open zodat hij de afgedroogde glazen weg kon zetten. „Ja, da's wel een aardige jongen." Sanne pakte een afwasborstel en begon wat glazen af te wassen. „Maar wat hoorde ik nou van Marja? Ze zei dat je een beetje uitgekeken was op je studie." „Tja, ach... Dat klopt op zich wel. Het is niet dat informatica niet leuk is, maar het is gewoon niet zo fantastisch als ik vroeger altijd hoopte. Maar ja, toen was ik ook nog jonger. Misschien lijkt alles wel leuker als je jong bent." Sanne moest lachen. „Jong? Man, je bent

eenentwintig! Je bent nog hartstikke jong!" „Ja, dat zegt m'n vader ook altijd. Dat dit de mooiste tijd van m'n leven moet zijn." „Precies!" zei Sanne, „Je moet genieten nu het nog kan!" „Genieten waarvan? Zo spannend is m'n leven niet." „Dat heb je zelf in de hand. Ga meer uit of ga bij een sportclub of zo!" Berend kende dit antwoord wel, maar het klonk allemaal zo veel makkelijker dan het was. Hij vond uitgaan niet echt leuk en hij had ook geen zin om bij een sportclub te gaan. „Volgens mij is de mooiste tijd van m'n leven al geweest. Als kind kun je denken aan "later" en intussen leuke dingen doen. Inmiddels is "later" begonnen en heb ik nog steeds niet echt veel vrienden. Van m'n studie word ik ook niet warm of koud meer. En ik heb ook nog steeds nooit een vriendin gehad. Vroeger vermaakte ik me gewoon met computerspelletjes, maar die tijd heb ik ook wel gehad." Het was er ineens allemaal uitgeflapt, voordat Berend er erg in had. De afgelopen jaren had hij een enorme demotivatie voor van alles ontwikkeld, maar eigenlijk hield hij dit liever voor zichzelf. „Je moet niet zo negatief zijn," zei Sanne na een tijdje, „het is nog lang geen "later". Je wordt vanzelf wel weer enthousiast over je studie, en dan krijg je een leuke baan, en een vriendin." „Jij hebt makkelijk praten. Jij ontmoet vaak jongens, en die zien jou wel zitten. Maar op een nietsnut als ik zit niemand te wachten." Sanne draaide zich om. „Je moet niet zo overdrijven. Je bent geen nietsnut, maar je zou gewoon wat meer mensen moeten ontmoeten." Berend keek naar het schaalpje dat hij aan het afdrogen was. Vandaag werd weer eens bewezen waarom zulke gesprekken geen zin hadden. Voor andere mensen was het toch altijd maar weer makkelijk, alsof je motivatie zomaar ineens kunt oproepen.

Berend zette het schaalpje in de kast. Toen hij zich weer omdraaide, zag hij dat Sanne nog steeds naar hem stond te kijken. Berend wilde zeggen dat ze verder kon gaan met de afwas, maar Sanne nam het woord. „Je bent een knappe jongen, Berend, je hebt humor, je hebt veel verstand van computers... Als je niet zo verdronk in zelfmedelijden en gewoon wat ondernemender werd, zou je vanzelf leuke meiden ontmoeten." Glimlachend zette ze een stap in zijn richting, boog ze haar gezicht naar dat van hem en begon ze

hem te zoenen. Berend sloot zijn ogen en voelde hoe Sanne met haar tong die van hem zachtjes begon te masseren. Hij wist niet wat hem overkwam. Het was iets totaal nieuws voor hem. Alsof het vanzelf ging, beantwoordde hij de kus en legde hij zijn handen onder op haar rug. Het moment leek wel uren te duren. Berend had zich wel eens geprobeerd voor te stellen hoe een tongzoen zou zijn, maar het overtrof al zijn stoutste verwachtingen. Toen Sanne haar hoofd terugtrok, zei ze: „En je zoent nog goed ook!“ Berend voelde haar prachtige lichaam tegen het zijne en keek van dichtbij in haar donkere ogen. Hij haalde een hand door haar blonde haren en stopte een lok weg achter haar rechteroor. Ze zeiden allebei een tijdje helemaal niets. Berend bekeek haar gezicht. Wat was ze eigenlijk mooi. Niet mooi zoals veel andere meisjes, maar echt ontzettend mooi. Eerst glimlachte ze even, maar toen werd haar gezichtsuitdrukking serieuzer. Zo stonden ze een tijdje elkaar aan te gapen, omarmd, totdat Berend zei dat ze de afwas nog af moesten maken. Sanne liet hem glimlachend los en ging verder met de afwas. Het zou een zwijgzame afwas worden. Toen Berend achteraf wegging, wist hij alleen "doei" uit te brengen en ook Sanne zei weinig.

Een half uurtje later lag Berend in bed, klaarwakker. Hij was op zijn rug gaan liggen en keek naar het plafond. Hij voelde een enorme warmte van binnen en hij bedacht hoe bizar deze avond was geweest. Hij kende Sanne nu al twaalf jaar en hij had haar altijd als een gewone vriendin gezien, maar nu had ze hem ineens gezoend. En het was fantastisch geweest, alsof de zon in Berends grijze bestaan ineens hard was gaan schijnen. Hij had Sanne nooit als een mogelijke liefdespartner gezien, al had hij haar altijd al wel aantrekkelijk gevonden. Maar wauw, vanavond waren ineens alle puzzelstukjes in elkaar geschoven. Berend was steeds harder gaan geloven dat hij een hopeloos geval was, een nerd die nooit een uitgebreid sociaal leven of een romantische relatie zou hebben. Hij was langzamerhand afgekickt van zijn verslaving aan computerspelletjes en hij had er steeds meer bij stil gestaan dat er meer in het leven is dan eenzaamjes achter je computer zitten. Vroeger had hij nog gedacht dat hij "later" wel meer vrienden zou krijgen en een afwisselender

leven zou leiden, maar het besef was gekomen dat "later" wel erg lang op zich liet wachten. Maar vannacht was het grote keerpunt in Berends bestaan dan eindelijk gekomen. Na al die tijd had hij ontdekt dat Sanne altijd al de ware voor hem was geweest. Hij zag al helemaal voor zich hoe ze nog eens zouden zoenen, hoe ze samen verder het pad der liefde zouden bewandelen, hoe ze op een dag naast elkaar wakker zouden worden en hoe veel plezier hij zou hebben in al zijn activiteiten, wetende dat hij het zou doen vanuit zo'n goede basis. Berend voelde zich gelukkiger dan ooit.

De volgende middag liep Berend vrolijk naar buiten. Hij had besloten dat hij eerst nog even naar Sanne zou gaan, voordat hij naar het station zou lopen. Terwijl de laatste blaadjes van de bomen vielen, liep hij zenuwachtig naar het huis van Sannes familie. De lucht was helder blauw en de gele en groene blaadjes op de grond lichtten mooi op in het felle zonlicht. Berend keek er tevreden naar. Wat een mooie dag was het toch. Spannend, maar ook mooi.

Toen Sannes moeder de deur had geopend, was Berend toch wel erg zenuwachtig geworden. „Hoi Berend, kom binnen. Sanne is volgens mij op haar kamer. Ik geloof dat ze net wakker is." Berend liep de trap op. Toen hij op de overloop voor Sannes deur stond, werd hij bijna duizelig van de zenuwen. Met een trillende hand klopte hij op de deur. „Ja?" hoorde hij Sanne zeggen, waarop hij de deur opende en de kamer binnenliep.

Sanne zat op haar bed met een afstandsbediening in haar hand. Op de kleine televisie op haar bureau uitte een lichtblonde vrouw haar verbazing over het feit dat er niemand belde. „Een Hollands gerecht waar konijnen waarschijnlijk ook dol op zijn. Nou, dat moet jij thuis toch weten!" Vijf van de zeven letters van "hutspot" waren zichtbaar boven de enorme cijfers van een geldprijs en een telefoonnummer.

„Hoi," zei Sanne slaperig, terwijl ze het geluid uitzette. Terwijl ze gaapte, ging Berend naast haar op het bed zitten. „Ik wilde je nog even zien, voordat ik de trein neem." Sanne glimlachte. „Da's sympathiek." Berend wist even niet wat hij moest zeggen. „Ehm... Over gisteravond, bij de afwas,"

stamelde hij, niet wetend wat hij eigenlijk precies wilde zeggen. „Oh ja, de afwas." zei Sanne, „Heb jij geholpen?" „Ja," zei Berend, terwijl hij zijn wenkbrauwen fronste. „Okee, nog bedankt! M'n moeder zei dat er vanmorgen geen vaat meer stond, maar ik kon me helemaal niet herinneren dat ik de afwas heb gedaan." Berend keek haar aan vol onbegrip. „Wat?" „Nou ja, ik dacht al dat je wel meegeholpen zou hebben. Bedankt hoor!" Berend kreeg een heel raar gevoel van binnen, maar deze keer niet positief. „Je kunt je de afwas helemaal niet meer herinneren?" „Nee..." Sanne wreef met haar hand over haar oog. „Ach, hoort er bij..." „Hoort er bij? Hoe bedoel je?" Berend begreep niet wat ze zei. „Nou ja, dat heb ik wel vaker als ik te veel heb gedronken." Berend voelde alle vrolijkheid uit zijn lichaam wegvloeien. Verbijsterd keek hij Sanne aan, die glimlachend terugkeek. „Wat is er?" vroeg ze. „Je weet dus niets meer van de afwas van gisteren?" „Nee, is er iets gebeurd dan? M'n moeder heeft nog niet geklaagd over scherven." Sanne moest lachen. Berend probeerde te slikken, maar zijn mond was in korte tijd kurdroog geworden. „Nee, niets... Ik ga maar." Hij stond op en liep naar de deur. „Wat is er?" vroeg Sanne, maar Berend liep de overloop op zonder om te kijken of te antwoorden. „Berend?" Hij liep de trap af en opende de voordeur. Met een steeds hoger tempo liep hij naar het station, waar toevallig net een trein klaar stond voor vertrek.

Als een zombie zat Berend in de trein. Achteraf kon hij zich nog herinneren dat hij de hele tijd uit het raam had gekeken, maar hij wist niet meer waar hij aan had gedacht. In zijn studentenflat was hij naar zijn kamer gelopen, had hij de deur op slot gedaan en was hij achter zijn computer gaan zitten. Hij had Wolfenstein 3-D opgestart. Het was jaren geleden dat hij dit spel voor het laatst had gespeeld, maar hij voelde ineens weer enorm de behoefte om het te spelen. Wat zag het spel er eigenlijk slecht uit. De resolutie van het beeld was erg laag en de besturing was achterhaald. Maar het kon Berend niets schelen. Hij startte een willekeurig level en begon rond te lopen. Met grote ogen keek hij naar het beeldscherm, terwijl hij door kamers en gangen doolde. Hij liep zo snel mogelijk rond, zodat zijn aandacht niet af kon

dwalen. Er was Wolfenstein, een doolhof vol Duitsers met wapens. En verder was er niets, helemaal niets. De echte wereld bestond even niet, alleen Wolfenstein.

Na ongeveer tien minuten spelen kwam Berend in een lange gang met zandkleurige muren. Zo hier en daar zaten bloedvlekken op de muur en in de hoek stond een misplaatst plantje. Berend had dringend behoefte aan verbandkistjes of voedsel, want hij was bijna dood. Het hoofd onder in beeld had bloed op zijn gezicht en één oog zat dicht. "Health: 13%" stond er naast. Het zag er akelig uit. Berend had het bebloede gezicht vroeger vaak meegenomen naar Dromenland. Maar nu keek hij er niet eens naar. Hij keek alleen naar de muren die hij haastig voorbij liep. Veel lelijker en grover dan muren in nieuwe 3-d spelletjes, maar toch de muren van het enige echte Wolfenstein. Dit waren de muren die jaren geleden op Berends jeugdige netvlies waren gebrand. Aan het eind van de gang vond Berend een deur, die hij opende om roekeloos de bijbehorende kamer in te lopen. „Spion!" klonk een agressieve stem. Een officier, wist Berend. Hij draaide zich om en zag inderdaad een officier, herkenbaar aan het witte uniform. Vol agressie drukte Berend een paar keer op de Altoets om te schieten en al snel viel de vijand met een „Nein, so vas!" neer. Berend draaide zich verder om, want hij hoorde nog steeds schoten. Het was echter te laat. Het hoofd onder in beeld had zijn bebloede ogen gesloten en het beeld werd rood, terwijl de "camera" zich omdraaide naar de andere kant van de kamer. Daar stond een tweede officier, zijn pistool nog in zijn handen. Het fatale schot was gevallen: game over.

Berend zat even uitdrukingsloos naar het beeld te staren. En toen gebeurde het. Hij kon zich niet herinneren ooit in zijn leven gehuild te hebben, maar nu sprongen de tranen in zijn ogen. Zijn vingers lagen nog bevend op het toetsenbord, maar hij drukte geen toetsen meer in. Wolfenstein bestond niet meer. Het verouderde computerspel misschien wel, maar de vertrouwde plek uit Berends jeugd was verdwenen. Berends jeugd was voorbij. Berend had de afgelopen tijd veel nagedacht over zijn leven, maar nu drong het pas echt tot hem door. De leegte van zijn bestaan was vandaag maar al te duidelijk geworden. Hij voelde zich ellendiger dan ooit tevoren

en de tranen stroomden over zijn wangen. Hij zat die middag nog lange tijd achter zijn bureau te huilen.

Het is nog niet erg druk op kantoor. Berend loopt langs de tussenschotten, tot hij bij zijn eigen bureautje komt. Hij zet zijn computer aan en loopt naar de koffie-automaat. Beetje melk, beetje suiker, veel routine. De gebruikelijke "goeiemorgens" en het langzame tempo waarin Berend iedere dag opnieuw van de koffie-automaat naar zijn bureau wandelt. Zo hier en daar een oppervlakkig praatje met een collega, inclusief slechte grappen die al veel te lang worden herhaald.

Berend ploft neer op de stoel achter zijn bureau en kijkt naar het plastic plantje dat naast zijn computer staat. Hij blaast even over zijn koffie en haalt het roerstaafje er uit. Hoppa, met een mooi boogje in de grijsgroene prullenbak. „Netjes, Berend!” zegt een collega die net voorbij loopt. Wat zijn collega's toch fijne mensen. Ze staan altijd voor je klaar met hun inhoudsloze opmerkingen, slechte moppen en kleinburgerlijke anecdotes. Maar toch: het is altijd gezellig op kantoor.

Berend is al ruim vier jaar in dienst als programmeur. Eigenlijk vindt hij programmeren saai, maar hij is in deze baan gerold zonder er ooit over na te denken. Ooit zat hij nog vol toekomstdromen, maar dat was in de loop van de tijd verdwenen. Al in de eerste jaren van zijn studententijd hadden zijn ambities plaats gemaakt voor luiheid en desinteresse. En toen kwam die verschrikkelijke avond met Sanne. Vanuit het niets was er ineens een bron van hoop geweest, die na één dag als een zeepbel uit elkaar zou spatten. Er was iets geknapt in Berend, iets wat niet meer teruggedraaid kon worden. Eerst was hij een tijd depressief geweest. Zijn motivatie was naar enorme diepten gezakt. 's Ochtends kon hij maar moeilijk uit bed komen en hij had iedere dag heel veel aan Sanne gedacht. Hij ging nog maar zelden naar zijn ouders, te bang om haar tegen te komen. Hij had haar stelselmatig geprobeerd te ontwijken, en bij onbedoelde ontmoetingen had hij heel koud en afstandelijk gedaan. Na iedere ontmoeting had Berend gehuild. Hij dacht veel aan Sanne, veel te veel. Maar hij kon haar niet meer zien; het was

te pijnlijk. Na ongeveer een jaar had Berend zijn emoties onder controle gekregen. Het was vrij plotseling geweest. Berend had zich aangeleerd om niet meer aan Sanne te denken, om eigenlijk bijna nergens meer aan te denken. Hij was alleen nog maar geïnteresseerd geweest in computerspelletjes. Het contact met zijn weinige vrienden was zakelijker geworden. Berend was netjes al zijn studievakken gaan halen, niet uit interesse maar omdat hij wist dat het toch moest gebeuren. Momenten van bezinning waren er niet meer. Berend deed wat hij moest doen en hij speelde computerspelletjes; dat was het. En zo waren de jaren verstreken. Met een matige cijferlijst had Berend zijn studie afgerond, waarna hij was gaan werken bij het eerste bedrijf dat hem wilde hebben. Het was nauwelijks in hem opgekomen om alternatieven te bekijken. En nu werkt hij hier al weer vier jaar.

Berend denkt aan gisteren. Het was een rare avond geweest, toen Sanne ineens voor de deur had gestaan.

Het was ongeveer acht uur 's avonds. Berend zat met een flesje bier op de bank. Hij had een pizza gegeten en daarna nog even gegamed. Toen had hij zin gekregen om televisie te kijken, wat resulteerde in teleurgesteld zappen. Na drie keer alle zenders te hebben bekeken, bleef hij hangen bij een nieuwsbericht. Het ging over de komende verkiezingen voor de Tweede Kamer. Een charismatische man met een blauwe stropdas vertelde dat hij om zich heen talentvolle mensen zag en dat er voor dit hardwerkende volk een belastingverlaging nodig was. Berend zapte verder en nam nog een slok van zijn biertje, toen ineens de bel ging.

Berend zette de televisie zachter en liep naar de voordeur. Hij keek door het kijkgaatje in de deur en zijn hart leek even stil te staan. Daar stond Sanne. Het was inmiddels jaren geleden dat hij haar voor het laatst had gezien. Berend aarzelde even en pakte toen de deurklink vast. Hij voelde enorme opwinding, maar wist niet of het positief of negatief was.

De deur ging open en daar stond ze echt, slechts een meter verwijderd van Berend. Jarenlang uit zijn hoofd

gebannen, heel bewust vergeten, maar nu stond ze ineens weer voor zijn neus. Ze was duidelijk een paar jaar ouder geworden, maar haar schoonheid had er niet onder geleden. Haar blonde haren kwamen nu nog maar net tot haar schouders, wat haar erg leuk stond.

Ze zei even niets. Ze keek Berend met een zenuwachtige glimlach aan, kennelijk afwachting wat hij zou zeggen. Berend was ook even sprakeloos, maar wist toen uit te brengen: „Hoi, kom binnen." Sanne liet een gespannen lachje horen en liep langs Berend het appartement in. „Zo, je woont hier leuk." Berend sloot de deur en liep naar haar toe. „Dank je. Ehm, wil je iets drinken?" „Ja, lekker... Eh, ik zie dat je bier hebt?" Berend stak z'n duim op en liep naar de koelkast.

„Ik heb het adres van je ouders. Ik, eh, ik wilde je toch weer eens spreken," zei Sanne. Berend ging op de bank zitten en wist met trillende hand zijn eigen flesje bier naar zijn mond te brengen. „We hebben elkaar zo lang niet gesproken," ging Sanne verder, „En ons laatste contact was ook niet echt..." „Nee," gaf Berend toe, „Het was niet heel geweldig." Hij nam snel nog een slok bier. Die afkoeling kon hij op dit moment wel gebruiken. „Ik had eigenlijk het idee dat je me niet meer wilde zien," zei Sanne ernstig. Berend nam nog een slok bier, en nog een slok. Wat moest hij hierop zeggen? Hij was zelf al lang vergeten hoe het contact met Sanne was doodgebloed, maar nu kwamen de herinneringen weer omhoog. „Ehm," stamelde hij, „dat klopt eigenlijk wel een beetje." Hij kreeg het nog warmer en wist niet waar hij moest kijken. „Okee, en mag ik weten waarom dat was?" Sanne klonk niet boos of teleurgesteld, dus Berend durfde haar aan te kijken. Ze keek hem strak aan. Berend keek weer weg, naar de tafel. Wat moest hij hier nu op antwoorden? „Had het iets te maken met m'n verjaardag?" De vraag bracht direct meer herinneringen naar boven, herinneringen die diep weggestopt waren geweest. De afwas, de zoen... Berend zag het ineens weer levendig voor zich. Geschokt keek hij naar Sanne, nog steeds geen idee wat hij moest zeggen. „Je was de dag na m'n verjaardag langsgekomen en ineens weer weggegaan. En volgens mij hebben we elkaar daarna nooit meer echt

gesproken." Berend nam nog een teug uit zijn flesje en stond op om naar de koelkast te lopen. „Jij ook nog?" vroeg hij, want hij zag dat Sannes flesje ook bijna leeg was. Sanne knikte en keek toe hoe Berend twee volle flesjes uit de koelkast haalde. „Ik heb je gemist, Berend. We hadden vroeger zo veel contact, en ineens wat het voorbij. Ik had het gevoel dat ik iets heel erg verkeerd had gezegd of zo, maar je reageerde gewoon niet meer op mijn telefoontjes of e-mail..." Berend gaf haar een flesje en ging weer zitten. Hij nam een flinke teug en ging toen rechtop zitten. „Weet je hoe het zit?" zei hij, terwijl hij peinzend naar de gordijnen keek. „We... Nee, laat maar." Berend bleef naar de gordijnen kijken. „Alsjeblieft Berend, vertel me wat ik ooit verkeerd heb gedaan." Er klonk nu duidelijk verdriet in Sannes stem, dus Berend draaide zich naar haar toe en zei: „Je hebt niets verkeerd gedaan, Sanne. Niets." Hij schoof op in haar richting en legde zijn hand op die van haar. Meteen schrok hij van zijn eigen gebaar, en snel trok hij zijn hand terug. Sanne keek hem verdrietig aan. „Echt niet? Maar waarom..." „Nee, je hebt niets verkeerd gedaan. Echt niet. Ik kan je niet zeggen waarom ik je niet meer wilde zien. Sorry." Sanne hengelde nog een beetje verder, maar Berend hield standvastig vol.

Het was even stil. Toen vroeg Sanne, die het blijkbaar opgaf: „Hoe gaat het eigenlijk met je?" Berend herkende de vraag en wist direct wat hij moest antwoorden. „Z'n gangetje." „Goed dus?" Berend dacht even na. „Nee, z'n gangetje." Geen woord gelogen. „En hoe gaat het met jou dan?" „Oh, wel goed. Ik ben al een paar jaar floor manager van de kleding-afdeling." „Okee. En verder, woon je nog thuis?" „Ik zit eigenlijk een beetje in een verhuizing. Ik heb net een langdurige relatie beëindigd. We woonden samen." Ze zweeg even. „En heb jij een relatie? Of gehad?" Berend schudde zijn hoofd. Hij keek Sanne aan. Lange tijd had hij haar gezicht niet uit zijn hoofd kunnen krijgen, maar de verliefdheid was nu al lang dood. Sanne was een geweldige toekomstdroom uit een korte maar krachtige geschiedenis, meer niet. Ze was die droom niet meer, alleen nog maar de levende herinnering er aan. Ach, het leven kan raar lopen.

„Dus we zijn beide vrijgezel... Ach, we zijn nog jong,"

zei Sanne na een tijdje. „Het komt allemaal wel." Berend dacht aan het woord "jong" en zijn leeftijd, maar hij kon de begrippen niet verenigen. Na achtentwintig jaar ben je niet jong meer.

Sanne bleef nog ongeveer twee uur. Het gesprek ging over de alledaagse dingen zoals werk en oude bekenden. Het was vrij oppervlakkig, maar niet ongezellig. Toen Sanne uiteindelijk bij de deur stond met haar jas aan, draaide ze zich om naar Berend. „Gaan we elkaar nog vaker zien?" vroeg ze. „Vast wel," zei Berend glimlachend. Sanne stak haar armen naar hem uit en omhelsde hem. „Ik hoop het," zei ze. Berend zei niets. De aanraking en de geur van haar lichaam brachten weer oude gevoelens naar boven. Berend voelde een brok in zijn keel. Dit was Sanne, het meisje van wie hij ooit had gedacht dat ze de rest van haar leven met hem zou delen. Hopeloos naïef natuurlijk, en maar voor zeer korte tijd, maar dat maakte het gevoel niet minder echt. Nooit in zijn leven had Berend een fijner gevoel gehad dan toen, en dat gevoel drong zich nu weer aan hem op. Met haar praten was goed gegaan, maar deze omhelzing was iets te veel van het goede.

Sanne liet hem los en keek hem aan. „Nou, dan ga ik maar." Berend veinsde een glimlach, maar hij deed zijn best om niet te huilen. „Misschien tot binnenkort!" „Ja, wie weet," zei Berend. Nadat hij de deur achter haar had gesloten, liep hij naar de slaapkamer. Hij plofte neer op zijn bed en begroef zijn gezicht in het kussen.

Berend ligt met zijn hoofd op het bureau. In zijn ooghoeken ziet hij dat de computer is opgestart, maar hij heeft geen zin om aan het werk te gaan. Helemaal geen zin. Deze stomme klotebaar doet hem eigenlijk helemaal niets. Het enige waar hij in lange tijd iets bij heeft gevoeld, was de omhelzing met Sanne gisteravond. Een omhelzing waarvan hij wist dat het alleen een omhelzing was. Verder niets. En toch leek die omhelzing meer waard dan al het andere wat Berend tegenwoordig doet. Het gaf hem weer even een heel menselijk gevoel.

Berend sluit zijn ogen, in de hoop dat de wereld om hem heen verdwijnt. Als hij na een tijdje zijn ogen weer opent

en zijn bureauspullen ziet liggen, krijgt hij ineens een idee. Hij gaat rechtop zitten en pakt een grote rol sterk plakband. Wat een geweldig idee eigenlijk, om uitgerekend zo iets saais als plakband te gebruiken om iets heel buitengewoons te doen. Berend houdt de rol plakband bij zijn hoofd en duwt het uiteinde tegen zijn wang. Zorgvuldig beweegt hij de rol opzij, waardoor er plakband aan zijn neus plakt. Berend pakt een schaar en knipt het af. Dan doet hij het nog eens, en nog eens, en nog eens. Al snel heeft hij zijn neus helemaal onder het plakband zitten. Vooral de onderkant was even lastig, maar zijn neus is nu helemaal afgesloten van de lucht om hem heen. Dan pakt Berend een nieuwe rol, waar nog heel veel plakband omheen zit. Hij neemt de rol in zijn hand en plakt het uiteinde weer aan zijn wang. Maar nu gaat hij niet alleen over zijn neus, maar rond zijn hele hoofd. En daarna nog een rondje. En nog heel veel rondjes. Als zijn gezicht bijna helemaal in plakband is gewikkeld, plakt hij ook zijn mond af. Steeds sneller maakt hij rondjes om zijn hoofd, want hij weet dat het anders niet lukt. Zijn adem begint al bijna op te raken. Meer plakband over zijn gezicht, nog meer. Als zijn adem uiteindelijk op is, kan Berend niet meer ademen. Hij merkt dat hij geen lucht krijgt en wordt duizelig, maar hij houdt dapper vol. Als hij na een tijdje in paniek raakt, begint hij wild aan het plakband te trekken. Maar het is te veel en te sterk. Hij krijgt het er niet op tijd af, precies zoals hij het een paar minuten geleden heeft bedacht.

Berend opent zijn ogen en kijkt om zich heen. Hij staat aan de rand van een weiland vol geiten, in een dal tussen glooiende heuvels. Overal waar hij kijkt, ziet hij de prachtigste kleuren. Het gras is groener dan anders en de lucht is lichtblauw met schapenwolkjes. Achter Berend klinkt een kabbelend beekje, dat uit een bos komt. Het water is helder. Berend loopt tevreden het weiland in, tussen de geitjes door. Hij weet niet waarom, maar hij voelt zich gelukkig. Alsof er geen enkele reden is om het niet te zijn. „Hé Berend!” Berend draait zich om en daar staat Sanne. Ze ziet er net zo uit als gisteravond, maar Berend vindt haar mooier dan ooit tevoren. Hij rent op haar af en, nog belangrijker, zij rent ook op hem af. Ze vliegen

elkaar in de armen en kussen elkaar. „Wij zijn voor elkaar gemaakt, Berend. Eigenlijk wisten we dat toch altijd al!“ Berend kijkt Sanne aan en kan niets anders doen dan lachen. Niet lachen om een slechte grap of uit beleefdheid, maar echt van binnenuit lachen. Hij is het nog niet verleerd.

Dan valt Berends blik op een computer die midden in het weiland staat. Vreemd, die had hij net niet gezien. Verbaasd laat hij Sanne los en loopt hij naar de computer, die aan blijkt te staan. Op de monitor ziet hij versierde letters, half grijs en half rood. Onder de maar al te bekende titel staat een man met agressie in zijn ogen om een hoekje te wachten, totdat een patrouillerende soldaat langsloopt. Berend kijkt geschrokken om naar Sanne, die hem bezorgd aankijkt. „Waarom?“ vraagt Berend. „Zijn we niet in de Hemel?“ „Natuurlijk zijn we in de Hemel,“ antwoordt Sanne. „Maar waarom zijn hier dan computers? Waarom zijn hier computerspelletjes? Waarom zie ik hier Wolfenstein 3-D?“ Woedend schopt Berend tegen de computer. „Maar dat vond je toch leuk?“ vroeg Sanne. Berend voelt zich steeds kwader worden. „Waar slaat dit op?“ Het gras lijkt steeds minder groen en Berend voelt de razernij in hem steeds groter worden.

„Hé Berend, werk jij aan je bed of zo?“ Berend schrikt wakker en gaat rechtop zitten. „Snap je... Omdat je op je bureau ligt te slapen.“ Berend laat een beleefd glimlachje gezien, en zijn collega loopt verder, tevreden met zijn eigen grap. Berend voelt met zijn handen aan zijn gezicht. Geen plakband. Hij is in slaap gevallen en hij heeft gedroomd. Heel vreemd gedroomd.

Berend staat op en loopt naar de automaat voor meer koffie, terwijl er van alles door zijn hoofd spookt: Sannes bezoek gisteravond, alle herinneringen die weer naar boven zijn gekomen, de droom die hij net heeft gehad... Als hij bij de koffie-automaat staat, krijgt hij ineens een ingeving. Er verschijnt een glimlach op zijn gezicht en hij verbaast zich over het feit dat hij eigenlijk ineens heel vrolijk is. Met de hete koffie in zijn hand loopt hij naar het kamertje van zijn chef. Hij klopt op de deur en loopt naar binnen. „Dag Berend, hoe gaat het er mee?“ vraagt de man vriendelijk. „Nou, z'n gangetje,“

zegt Berend vrolijk. „Maar niet lang meer. Ik kom ontslag nemen.“

Als Berend vijf minuten later weer aan zijn bureau zit, pakt hij zijn mobiele telefoon en belt hij het nummer dat hij gisteravond heeft gekregen. Als Sanne opneemt, stottert hij: „Sanne, ik heb nagedacht en we moeten toch eens praten over vroeger. Er zijn dingen die je misschien toch moet weten.“ Berend voelt zich vreemd, maar ook bevrijd. Sanne heeft gelijk: zo oud is achtentwintig niet. En hoe oud je ook bent, en hoe vervelend je leven tot nu toe ook is, "later" moet altijd nog beginnen.